

YOSHLARNING IJTIMOYIY-IQTISODIY FAOLLIGINI OSHIRISH: DAVLAT SIYOSATI VA IMKONIYATLAR

ilmiy-amaliy konferensiya
TO'PLAMI

2024-yil 22-iyul

TALABALARNING RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI TIL KO'NIKALARINI RIVOJLANTIRISHNING METODIK ASOSLARI

Mualliflar: Madina Isakova Abdukarim qizi ¹

Affilyatsiya: Xalqaro Nordik universiteti ¹, Katta o'qituvchi ¹

E-mail: madinabonuisakova230597@gmail.com ¹

DOI: <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.26311246>

ANNOTATSIYA

Ushbu tezisdagi zamonaviy usullar va tendentsiyalarga e'tibor qaratgan holda til o'rganish kontekstlarida texnologiyadan foydalanishning umumiy ko'rinishini taqdim etadi. Shu nuqtai nazardan, ushbu tezisdagi har bir yondashuvning afzaliklari va muammolari, shuningdek, ularning til o'rganish samaradorligiga ta'siri yoritilgan. Bundan tashqari, ta'limni shaxsiylashtirish uchun ma'lumotlar tahlilidan foydalanish, virtual repetitor tizimlarini ishlab chiqish va o'quv platformalarida sun'iy intellektni integratsiyalash kabi so'nggi tendentsiyalar ham til o'rganishning kelajakdagi yo'nalishlari sifatida muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: hozirgi tendentsiyalar, usullar, til o'rganish, texnologiya

Til o'rganishda texnologiyadan foydalanish uchun turli usullar qo'llaniladi. Asosiy usullardan biri bu veb-ta'lim bo'lib, unda talabalar o'quv materiallari, mashqlar va boshqa til resurslaridan onlayn foydalanishlari mumkin. Bundan tashqari, mobil ilovalar ham til o'rganishda ommabop vositaga aylanib, istalgan joyda va istalgan vaqtda o'rganishga oson va moslashuvchan kirish imkonini beradi.

Ushbu munozaraning asosi tilning muloqot va individual rivojlanishdagi ahamiyati haqida kirishdan boshlanadi. Til kundalik hayotda ham ijtimoiy, ham akademik, ham professional kontekstda muhim aloqa vositasidir. Raqamli texnologiyalar, ayniqsa internet va o'quv dasturlari rivojlanishi bilan til o'rganish samaradorligini oshirish imkoniyatlari sezilarli darajada oshdi.

Bundan tashqari, tilni o'rganishda tilni tushunish va gapirish qobiliyatini yaxshilash uchun sun'iy intellekt (AI) va ovozni aniqlash texnologiyasidan foydalanish kabi texnologiyalardan foydalanish. Til o'rganishni yanada qiziqarli va interaktiv qilish uchun maxsus ishlab chiqilgan ilovalar va platformalar ishlab chiqilishi bilan o'yinga asoslangan o'rganish usullari ham tobora ommalashib borayotgan tendentsiyaga aylanib bormoqda.

Usul va tendentsiyalardan tashqari, ushbu maqolada til o'rganishda texnologiyadan foydalanishdagi qiyinchiliklar va imkoniyatlar muhokama qilinadi. Asosiy muammolardan biri texnologiyaga kirish bo'shlig'idir, bu yerda barcha talabalar kerakli qurilmalar va internetga ulanish imkoniyatiga ega emas. Biroq, ta'lim texnologiyasidagi innovatsiyalar davom etar ekan, til o'rganishning hamma uchun ochiqliqi va samaradorligini oshirish uchun katta imkoniyatlar mavjud.

Shunday qilib, ushbu tezisda texnologiyaning til o'rganish usullarini qanday o'zgartirgani va ta'sir qilgani haqida keng qamrovli tushuncha berish, shuningdek, raqamli davrda til o'rganishga yanada samarali va inklyuziv yondashuvlarni ishlab chiqishda yengib o'tish kerak bo'lgan mavjud tendensiyalar va muammolarni aniqlashga qaratilgan. Texnologiya hayotimizning turli jabhalarida, jumladan, ta'limda ham harakatlantiruvchi kuchga aylandi. Texnologiyaning roli tobora kuchayib borayotgan sohalaridan biri til o'rganishdir. Ilovalar, dasturiy ta'minot va onlayn platformalarning rivojlanishi bilan til o'rganish usullari sezilarli o'zgarishlarga duch keldi. Til o'rganish jarayonini boyitishda texnologiyaning muhim rol o'ynashining ba'zi usullari quyida keltirilgan:

Texnologiya turli tillarni o'rganish materiallaridan kengroq foydalanish imkonini beradi. Internet yordamida talabalar o'zlari o'rganayotgan tildagi maqolalar, videolar va elektron kitoblar kabi manbalarga osongina kirishlari mumkin. Bu chuqurroq izlanish va o'rganishni boyitish uchun eshiklarni ochadi. Albatta, til o'rganish jarayonini boyitishda texnologiya muhim rol o'ynaydi, ulardan biri keng qamrovli materiallardan foydalanishdir.

Quyida bu borada tushuntirish berilgan:

Texnologiya veb-saytlar, ilovalardan tortib onlayn o'rganish platformalarigacha bo'lgan turli tillarni o'rganish resurslariga kirish imkonini beradi. Talabalar endi darsliklar yoki an'anaviy o'quv resurslari bilan cheklanib qolmaydi, balki turli xil manbalardan, jumladan, video, audio, maqolalar va boshqa interaktiv materiallardan materiallarni o'rganishi mumkin.

Texnologiya yordamida til o'rganish materiallari real dunyoda sodir bo'ladigan til rivojlanishiga qarab tezda yangilanishi mumkin. Talabalar kundalik kontekstda ishlatiladigan tilni o'rganish uchun dolzarb yangiliklar, bloglar va ijtimoiy media kontentiga kirishlari mumkin.

Texnologiya til o'rganish materiallariga istalgan joydan va istalgan vaqtda kirish imkonini beradi. Mobil ilovalar va onlayn platformalar yordamida talabalar vaqt va jismoniy joylashuv bilan cheklanmasdan, o'z jadvali va xohishlariga ko'ra tillarni o'rganishlari mumkin.

Texnologiya turli xil xususiyatlar, masalan, onlayn viktorinalar, til o'yinlari va guruh muhokamalari va o'qituvchilar yoki kursdosh talabalarning to'g'ridan-to'g'ri fikr-mulohazalarini taklif qiluvchi onlayn o'rganish platformalari orqali yanada interaktiv til o'rganish tajribasini beradi.

Shunday qilib, texnologiya tomonidan taqdim etilgan keng qamrovli materiallarga kirish nafaqat til o'rganish jarayonini turli xil mazmun bilan boyitadi, balki o'rganishda moslashuvchanlik, shaxsiylashtirish va interaktivlikni oshiradi.

Til o'rganishda yordam berish uchun maxsus ishlab chiqilgan turli xil ilovalar va dasturlar mavjud. So'z boyligini kengaytirishga qaratilgan ilovalardan tortib grammatika va nutq ko'nikmalari bo'yicha chuqur amaliyot taklif etuvchi platformalargacha texnologiya o'quv jarayonini qo'llab-quvvatlovchi turli vositalarni olib keldi. Til o'rganish jarayonini boyitishda texnologiya tobora muhim rol o'ynamoqda. O'quv ilovalari va dasturiy ta'minotlari hissa qo'shishning ba'zi usullari:

Texnologiya yordamida til o'rganishni kundalik hayot kontekstlari, masalan, haqiqiy vaziyatlarga mos keladigan videolar, audio va matnlar bilan birlashtirish

mumkin. Bu o'quvchilarga tilni yanada ishonchli kontekstda tushunishga va undan foydalanishga yordam beradi.

O'rganish ilovalari va dasturiy ta'minotlari ko'pincha taraqqiyot monitoringi va fikr-mulohazalar bilan ta'minlangan bo'lib, foydalanuvchilarga ular qanchalik rivojlanganligini va qaysi sohalar yaxshilanishi kerakligini ko'rishga yordam beradi.

Murakkab ma'lumotlarni tahlil qilish bilan o'rganish ilovalari va dasturiy ta'minoti har bir foydalanuvchi uchun o'rganish naqshlari va individual ehtiyojlarga asoslangan shaxsiy tavsiyalarni taqdim etishi mumkin.

Texnologiya onlayn lug'atlar, video darsliklar, grammatika amaliyoti uchun maxsus ilovalardan tortib, turli kurslarni taklif qiluvchi onlayn o'quv platformalarigacha bo'lgan turli xil til o'rganish resurslariga kirish imkonini beradi. Shunday qilib, o'quv ilovalari va dasturiy ta'minoti nafaqat innovatsion ta'lim usullarini taqdim etadi, balki talabalar uchun til o'rganishning qulayligi, interaktivligi va samaradorligini oshiradi.

Texnologiya talabalarga chat ilovalari yoki virtual darslar kabi onlayn platformalar orqali o'rganayotgan tilda so'zlashuvchilar bilan bog'lanish imkonini beradi. Bu ularga real kontekstda gapirish va tinglashni mashq qilish imkoniyatini beradi, bu til o'rganishning muhim jihati hisoblanadi. Texnologiya til o'rganish jarayonida inqilobiy o'zgarishlarni olib keldi, ayniqsa ona tilida so'zlashuvchilar bilan bog'lanishda.

Texnologiya masofaviy ta'lim platformalari orqali dunyoning turli burchaklaridan kelgan ona tilida so'zlashuvchilarga kirish imkonini beradi. Talabalar videokonferentsiya, onlayn darslar yoki til o'rganish ilovalari orqali ona tilida so'zlashuvchilar bilan bog'lanishlari mumkin.

Internet ona tilida so'zlashuvchilar tomonidan ishlab chiqarilgan videolar, podkastlar, maqolalar va ijtimoiy media kabi turli xil ona tili resurslaridan foydalanish imkonini beradi. Bu talabalarga tilni asl kontekstda eshitish va ko'rish imkonini beradi.

Texnologiyalar yordamida talabalar ovozli yozuvlar, takroriy suhbatlar yoki interaktiv til o'yinlari orqali ona tilida so'zlashuvchilar bilan qayta-qayta mashq qilishlari mumkin. Bu ularga til ko'nikmalarini izchillik bilan mustahkamlashga yordam beradi.

Ona tilida so'zlashuvchilar bilan texnologiya orqali o'zaro muloqot odatda an'anaviy o'rganish usullaridan ko'ra talabalar uchun ko'proq qiziqarli bo'ladi. Bu talabalarning til o'rganish jarayonidagi faolligini oshirishi mumkin. Shunday qilib, texnologiya kengroq kirish, haqiqiylik, tezkor fikr-mulohaza va takroriy amaliyot imkoniyatlarini taqdim etish orqali ona tilida so'zlashuvchilar bilan bog'lanish orqali til o'rganish jarayonini boyitishda muhim rol o'ynaydi. Bu talabalarning til ko'nikmalarini yanada samarali rivojlantirishga yordam beradi va ularning til va unga bog'liq madaniyatlar haqidagi tushunchalarini kengaytiradi.

Til o'rganishda texnologiyadan foydalanish ko'plab imkoniyatlarni ochib berdi va tilni tushunish va egallash usullarini o'zgartirdi. O'quv materiallariga, innovatsion o'quv vositalariga kengroq kirish va ona tilida so'zlashuvchilar bilan muloqot qilish imkoniyati tufayli texnologiya til o'rganish sayohatimizda muhim ittifoqchiga aylandi. Texnologiya imkoniyatlaridan foydalanishda davom etsak, til o'rganishda samaradorlik va samaradorlikni oshirishda davom etishimiz mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Marzuki, A. G., & Santiana, S. (2022, August 16). Fostering Students' Autonomous Learning With Padlet in Writing Class. Retrieved from osf.io/qbjmv
2. Santiana, S., Lesmana, D. S., Marzuki, A. G., & Erizar, E. (2021). An Insight of Anitales Apps Perceived by Digital Storytelling Students. In *Proceeding of International Conference on Islamic Education (ICIED)* (Vol. 6, No. 1, pp. 23-30)
3. Alek, A., Marzuki, A. G., Hidayat, D. N., Islamiati, F. A., & Raharjo, A. R. (2020). "Why She Disappeared"(A Study of Illeism in Poetic Discourse). *Ethical Lingua: Journal of Language Teaching and Literature*, 7(2), 447-453.
4. Kastornova, V. A., Gerova, N. V., Paskanny, V. A., Sysuev, V. A., & Budkina, Y. E. (2023). Using Digital Educational Resources in Studying Foreign Language in Higher Education: Methodological Approaches. In *The Impact of Digitalization in a Changing Educational Environment* (pp. 178-190). IGI Global.
5. Alipichev, A. Y., Sergeeva, N. A., & Takanova, O. (2022). Development of the Methodological Competence of Students in the Distance Learning Environment. *ARPHA Proceedings*, 5, 29-45.

